

ابر حامی

آگاهی، بهبودی، رشد؛
برای همزیستان سرطان

آموزش‌های عمومی سامانه ابر حامی

www.abrhami.ir

مرحله و درجات سرطان معده

سرطان معده: مراحل

مرحله‌بندی سرطان چیست؟

مرحله‌بندی روشی برای توصیف محل قرارگیری سرطان، گسترش یا انتشار آن، و اینکه آیا سایر قسمت‌های بدن را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا خیر، می‌باشد. پزشکان از آزمایش‌های تشخیصی برای پی‌بردن به مرحله سرطان استفاده می‌کنند، و برای مرحله‌بندی باید تمامی آزمایش‌ها به‌طور کامل انجام شده باشند. دانستن مرحله به پزشک کمک می‌کند تا بهترین نوع درمان را توصیه کند، و می‌تواند به پیش‌بینی پیش‌آگهی بیمار (شانس بهبودی)، کمک کند.

شرح مراحل مختلفی برای انواع مختلف سرطان وجود دارد. این بخش مرحله‌بندی آدنوکارسینوم، شایع‌ترین نوع سرطان معده را پوشش می‌دهد. مرحله‌بندی برای **لنفوم معده**، **سارکوم** و **تومورهای نورواندوکراین** متفاوت است.

برای یافتن مرحله و گروه‌های مرحله مانند مرحله II یا مرحله IV، از سیستم‌های مرحله‌بندی زیر استفاده می‌شود.

- **TNM سیستم مرحله‌بندی**

- **گروه‌های مرحله‌ای سرطان معده**

- **سیستم صحنه‌سازی ژاپنی**

سیستم مرحله‌بندی TNM

یکی از ابزارهایی که پزشکان برای توصیف مرحله استفاده می‌کنند، سیستم TNM است. پزشکان از نتایج آزمایش‌ها و اسکن‌های تشخیصی برای پاسخ به این سؤالات استفاده می‌کنند:

- **تومور: (T) (Tumor)** تومور اولیه چقدر عمیق به دیواره معده گسترش یافته است؟
- **گره: (N) (Node)** آیا تومور به غدد لنفاوی گسترش یافته است؟ اگر گسترش یافته در کجا و به چه تعداد وجود دارد؟
- **متاستاز: (M) (Metastasis)** آیا سرطان به سایر قسمت‌های بدن گسترش یافته است؟

نتایج برای تعیین مرحله سرطان برای هر فرد ترکیب می‌شوند. ۵ مرحله وجود دارد: مرحله 0 (صفر) و مراحل یک تا چهار (I تا IV تا ۴). مرحله‌بندی، روش مشترک برای توصیف سرطان ارائه می‌دهد، بنابراین پزشکان می‌توانند برای برنامه‌ریزی بهترین درمان‌ها با یکدیگر همکاری کنند.

در اینجا جزئیات بیشتری در مورد هر بخش از سیستم TNM برای سرطان معده وجود دارد:

تومور (T)

با استفاده از سیستم "T"، TNM، به اضافه یک حرف یا عدد (۰ تا ۴) برای توصیف میزان رشد تومور در دیواره معده استفاده می‌شود. اندازه تومور بر حسب سانتی‌متر (cm) اندازه‌گیری می‌شود. یک سانتی‌متر تقریباً برابر با عرض یک خودکار یا مداد استاندارد است.

مرحله همچنین ممکن است به گروه‌های کوچک‌تری تقسیم شود که به توصیف تومور با جزئیات بیشتر کمک می‌کند. اطلاعات مرحله تومور خاص در ادامه ذکر شده است:

TX: تومور اولیه قابل ارزیابی نیست.

T0: هیچ شواهدی از وجود تومور اولیه در معده وجود ندارد.

Tis: این مرحله وضعیتی به نام کارسینوم (سرطان) را در محل توصیف می‌کند. سرطان فقط در سلول‌های سطح پوشش داخلی معده به نام اپیتلیوم یافت می‌شود و به هیچ لایه دیگر معده گسترش پیدا نکرده است.

T1: تومور به عضله پروپریا، لایه ماهیچه‌ای معده و موکوسا که لایه‌های داخلی دیواره معده هستند، رشد کرده است.

- **T1a:** تومور به عضله پروپریا یا لایه‌ی ماهیچه‌ای معده، رشد کرده است.

- **T1b:** تومور به زیر مخاط رشد کرده است.

T2: تومور به عضله پروپریا، لایه ماهیچه‌ای معده رشد کرده است.

T3: تومور از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده است. به داخل دیواره شکم که پوشش صفاقی نامیده می‌شود، یا به داخل سروزا، که لایه بیرونی معده است، رشد نکرده است.

T4: تومور از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده است. همچنین در پوشش صفاقی یا سروزا یا اندام‌های اطراف معده رشد کرده است.

- **T4a:** تومور به سروزا رشد کرده است.

- **T4b:** تومور به اندام‌های اطراف معده تبدیل شده است.

گره (N)

"N" در سیستم مرحله‌بندی TNM برای غدد لنفاوی است. این اندام‌های کوچک لوبیایی‌شکل به مبارزه با عفونت کمک می‌کنند. غدد لنفاوی داخل شکم، غدد لنفاوی محلی نامیده می‌شوند. به غدد لنفاوی در سایر قسمت‌های بدن، غدد لنفاوی دور گفته می‌شود. پیش‌آگهی کلی برای بیماران مبتلا به سرطان معده براساس تعداد غدد لنفاوی محلی است که علائم سرطان را نشان می‌دهند. اگر دو غده یا کمتر، سرطان داشته باشند، پیش‌آگهی بهتر از زمانی است که بیش از ۳ تا ۶ یا بیشتر غدد لنفاوی حاوی سلول‌های سرطانی باشند.

NX: غدد لنفاوی منطقه‌ای قابل ارزیابی نیستند.

N0: سرطان به غدد لنفاوی منطقه گسترش نیافته است.

N1: سرطان به ۱ تا ۲ غدد لنفاوی منطقه گسترش یافته است.

N2: سرطان به ۳ تا ۶ غدد لنفاوی منطقه گسترش یافته است.

N3: سرطان به ۷ یا بیشتر غدد لنفاوی منطقه گسترش یافته است.

- **N3a:** سرطان به ۷ تا ۱۵ غدد لنفاوی منطقه گسترش یافته است.

- **N3b:** سرطان به ۱۶ یا بیشتر غدد لنفاوی منطقه گسترش یافته است.

متاستاز (M)

"M" در سیستم TNM توصیف می‌کند که آیا سرطان به سایر قسمت‌های بدن گسترش یافته است یا خیر و به آن متاستاز می‌گویند.

MX: متاستاز دور قابل ارزیابی نیست.

M (M0 صفر): سرطان به سایر قسمت‌های بدن سرایت نکرده است.

M1: سرطان به قسمتی یا قسمت‌های دیگری از بدن گسترش یافته است.

گروه‌های مرحله‌ای سرطان معده

پزشکان مرحله سرطان را با ترکیب طبقه‌بندی‌های T، N و M تعیین می‌کنند.

مرحله 0: به این مرحله، کارسینوم درجا نیز می‌گویند. سرطان فقط در سطح اپیتلیوم (بافت پوششی) یافت می‌شود. سرطان به هیچ لایه دیگری از معده رشد نکرده است. این مرحله سرطان اولیه در نظر گرفته می‌شود. (Tis, N0, M0)

مرحله IA: سرطان در لایه داخلی دیواره معده رشد کرده است. به هیچ غدد لنفاوی یا سایر اندام‌ها (T1, N0, M0) سرایت نکرده است.

مرحله IB: سرطان معده در هر یک از این دو حالت مرحله IB نامیده می‌شود:

- سرطان در لایه‌های داخلی دیواره معده رشد کرده است. به ۱ تا ۲ غدد لنفاوی گسترش یافته است اما در جاهای دیگر (T1, N1, M0) گسترش نیافته است.

- سرطان به لایه‌های عضلانی بیرونی دیواره معده رشد کرده است. به غدد لنفاوی یا سایر اندام‌ها (T2, N0, M0) سرایت نکرده است.

مرحله IIA: سرطان معده برای هر یک از شرایط زیر مرحله IIA نامیده می‌شود:

- سرطان در لایه داخلی دیواره معده رشد کرده است. به ۳ تا ۶ غدد لنفاوی گسترش یافته است اما در مناطق دیگر (T1، N2، M0) گسترش نیافته است.
- سرطان به لایه‌های عضلانی بیرونی دیواره معده رشد کرده است. به ۱ تا ۲ غدد لنفاوی گسترش یافته است اما در جاهای دیگر (T2، N1، M0) گسترش نیافته است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت همبند خارج از معده رشد کرده است. به داخل پوشش صفاقی یا سروز رشد نکرده و به هیچ غدد لنفاوی یا اندام اطراف (T3، N0، M0) گسترش نیافته است.

مرحله IIB: سرطان معده برای هر یک از این شرایط مرحله IIB نامیده می‌شود:

- سرطان در لایه‌های داخلی دیواره معده رشد کرده است. به ۷ تا ۱۵ غدد لنفاوی گسترش یافته است، اما در جاهای دیگر رشد نیافته است. (T1، N3a، M0)
- سرطان به لایه‌های عضلانی خارجی دیواره معده حمله کرده است. به ۳ تا ۶ غدد لنفاوی گسترش یافته است اما در جاهای دیگر (T2، N2، M0) گسترش نیافته است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت همبند خارج از معده رشد کرده، اما به پوشش صفاقی یا سروز رشد نکرده است. به ۱ تا ۲ غدد لنفاوی گسترش یافته است؛ اما در جاهای دیگر (T3، N1، M0) گسترش نیافته است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت همبند خارج از معده رشد کرده است. همچنین به داخل پوشش صفاقی یا سروز رشد کرده است، اما به هیچ غدد لنفاوی یا اندام اطراف (T4a، N0، M0) گسترش نیافته است.

مرحله IIIA: سرطان معده برای هر یک از این شرایط مرحله IIIA نامیده می‌شود:

- سرطان به لایه‌های عضلانی بیرونی دیواره معده رشد کرده است. به ۷ تا ۱۵ غدد لنفاوی گسترش یافته است اما به سایر اندام‌ها (T2، N3a، M0) گسترش نیافته است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت همبند خارج از معده رشد کرده است، اما به پوشش صفاقی یا سروز رشد نکرده است. به ۳ تا ۶ غدد لنفاوی گسترش یافته است؛ اما به سایر اندام‌ها (T3، N2، M0) گسترش نیافته است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت همبند خارج از معده رشد کرده است. این بیماری در پوشش صفاقی یا سروز رشد کرده و به ۱ تا ۲ غدد لنفاوی گسترش یافته است؛ اما به سایر اندام‌ها (T4a، N1، M0) گسترش نیافته است.

- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده و به اندام‌ها یا ساختارهای مجاور رشد کرده است. به هیچ غدد لنفاوی یا نقاط دوردست بدن (T4b، N0، M0) سرایت نکرده است.

مرحله: IIIB سرطان معده برای هر یک از این شرایط مرحله IIIB نامیده می‌شود:

- سرطان به لایه داخلی دیواره معده یا لایه‌های عضلانی بیرونی دیواره معده رشد کرده است. این بیماری به ۱۶ غدد لنفاوی یا بیشتر گسترش یافته است، اما به نقاط دورتر بدن، رشد نکرده است (T1 یا T2، N3b، M0).
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده است، اما به پوشش صفاقی یا سرورز رشد نکرده است. به ۷ تا ۱۵ غدد لنفاوی گسترش یافته است؛ اما به هیچ اندام اطراف (T3، N3a، M0) حمله نکرده است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده و به پوشش صفاقی یا سرورز رشد کرده است. به ۷ تا ۱۵ غدد لنفاوی گسترش یافته است؛ اما در جاهای دیگر (T4a، N3a، M0) پخش نشده است.
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده و به اندام‌ها یا ساختارهای مجاور رشد کرده است. ممکن است به ۱۱ تا ۶ غدد لنفاوی گسترش یافته باشد یا نه، اما به نقاط دورتر بدن گسترش نیافته است. (T4b، N1 یا N2، M0).

مرحله: IIIC سرطان معده برای هر یک از این شرایط مرحله IIIC نامیده می‌شود:

- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده است و ممکن است به پوشش صفاقی یا سرورز رشد کرده باشد. این بیماری به ۱۶ غدد لنفاوی یا بیشتر گسترش یافته است، اما به نقاط دورتر بدن حمله نکرده است. (T3 یا T4a، N3b، M0).
- سرطان از طریق تمام لایه‌های عضله به بافت هم‌بند خارج از معده رشد کرده و به اندام‌ها یا ساختارهای مجاور رشد کرده است. به ۷ یا بیشتر غدد لنفاوی گسترش یافته است اما به سایر قسمت‌های بدن (T4b، N3a یا N3b، M0) گسترش نیافته است.

مرحله: IV مرحله چهارم سرطان معده، سرطانی با هر اندازه‌ای را توصیف می‌کند که علاوه بر ناحیه اطراف معده (هر نوع T، هر N، M1) به نقاط دورتر بدن گسترش یافته است.

سرطان عودکننده: سرطان عودکننده سرطانی است که پس از درمان، عود کرده است. ممکن است یک عود، موضعی باشد، به این معنی که در جایی که شروع شده، برگشته است. یا ممکن است متاستاز دوردست باشد، به این معنی که در قسمت دیگری از بدن برگشته است. اگر سرطان عود کند، دور دیگری از آزمایشات برای اطلاع از میزان عود انجام خواهد شد. این آزمایش‌ها و اسکن‌ها اغلب مشابه آزمایش‌هایی هستند که در زمان **تشخیص اولیه انجام می‌شوند**

سیستم مرحله‌بندی ژاپنی

سرطان معده در ژاپن و سایر بخش‌های آسیا، اروپای شرقی و آمریکای جنوبی بسیار شایع است. ژاپن روش متفاوتی برای مرحله‌بندی سرطان معده دارد. تعداد غدد لنفاوی و محل قرارگیری آنها در اطراف معده در مرحله‌بندی در این سیستم لحاظ می‌شود. این با سیستم مرحله‌بندی TNM متفاوت است که بر تعداد غدد لنفاوی تأثیر می‌گذارد؛ اما محل آنها در اطراف معده نیست.

جراحی برای سرطان معده ممکن است با استفاده از سیستم ژاپنی توصیف شود. نوع جراحی بر مبنای تعداد محل غدد لنفاوی که همزمان با معده برداشته می‌شوند، مشخص می‌شود. (در بخش [انواع درمان](#) درباره جراحی سرطان معده بیشتر بدانید.)

- D0: هیچ غدد لنفاوی برداشته نشد.
- D1: غدد لنفاوی نزدیک به معده برداشته شدند.
- D2: غدد لنفاوی از ناحیه وسیع‌تری برداشته شدند.